

Dr. LENDL ADOLF
és Dr. MÁRKUS JENŐ

közreműködésével szerkeszti RAITSITS EMIL.

Kiadja: BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS ÁLLAT- ÉS NÖVÉNYKERTJE.

Előfizetési ára egy évre 8 K, félévre 4 K. •••••••••• Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Egyes szám a „Mi Ujság az Állatkertben” című melléklettel együtt 40 fillér.

Az állatprémekről.

(Folytatás és vége.)

Írta: Gyulay Károly.

Az állati prémek értékét, előnyeit, hasznavehetőségét már az ősember is méltányolta. Eleinte csupán fekvő helye kényelmére vagy teste oltalmára, utóbb a kulturkor ébredésével díszül, sőt az előkelőség, fejedelmi kiválóság jelképeül is használta a prémféléit. Ma a prém nemcsak a divat, a fényűzés teszi keresetté, hanem egyben célszerűségi okok is; ugyanis az állati bőr, szőrmés prémjével együtt, rossz hővezető lévén, védi, megőrzi az emberi test melegét s így a hidegebb évszakok beálltával mintegy egészségügyi szolgálatokat tesz nekünk s kivált ma a harc-
térén küzdő katonáknak. Egyes állatok bőrének csodálatos szépsége végül a női divat terére is átvitte a prémek használatát oly általánosságban, hogy díszül a cobolyt, a hermelint, a kék rókat stb., szárnyasokból a finomabb és díszesebb tollazatot, ünnepélyek, bálók, díszruhák szegélyeként világszerte használják ma a legelőkelőbbek, évszakok és világtájakra való tekintet nélkül.

A közelterjedésnek örvendő exotikus elnevezésű prémárúk sorából, a már elősoroltakon kívül fölemlíthetjük a következőket: a fé néven ismert szibériai üregi nyúl szürkés gereznáját; a rozmárok gereznájából való és sealskin név alatt ismeretes hódpremféléit; a nutriát, mint a délamerikai vizek hódjának prémjét; soud név alatt a fiatal hód gyapjúszerű finom prémjét; a sötétén csillogó szép skunkot, vagyis

az északamerikai görényprémet. Az opossumprémet, amely kétféle, u. m. amerikai és ausztráliai; első a virginiai fiahordó, utóbbit az ausztrál-kufuróka szolgáltatja.

A rókaprémet színezete szerint osztályozzák: kék, ezüst, szürke, fekete, fehér és vörös rókára. A kolinszki prém a szibériai lángmenyét gereznájából való. Az oly keresett vidraprémet Európa, Ázsia és Amerika északi és mérsékelt égövi tájainak vízi rablója, a vidra szolgáltatja, míg a tengeri vidraprém elnevezésű szép prémanyagot a kamcsatkai hódj adja.

Értékes prémárút szolgáltatnak továbbá Asztrachán, Perzsia és Krimia szelid gyapjas állatai s az újabban felkapott bársonypuhaságú chinai vakondok.

A civilizálatlan tájakon lakó prémvadász — pedig túlnyomó részük, legalább az értékesebb anyagokat beszolgáltatók, kulturától távoleső vidékek lakói — az elejtett, vagy törbe csalt állatok gereznáit csupán kezdetlegesen készítik elő és kezelik egyideig a további szűcsipari eljárás számára. A prémvadászok rendszerint konyhasót, timsót és fahamut használnak konzerváló szerül. Mindeme műveletük célja a prémezet szépségét és épségét addig is megőrizni, amíg az a szűcshöz kerül. A kerekded alkatú, kisebb olyan gereznát, amelyen csupán egyetlen metszést alkalmaznak ott, ahol a bőr lefejtése kezdetét veszi, a prémvadász áztatni és forgatni szokta, aszerint, hogy felváltva a húsos bőrrészeket, avagy pedig a külső szőrmés részt kell kezelésben részesítenie.

Borotvaélességű késsel igyekszik a vadász a gerezna bőrfelületéről a húsos részecskéket minél

gondosabban eltávolítani. Sós vízzel, fűrészpórral, hengerléssel, lesúlyozással való további kezelés egészíti ki aztán az imént említett műveleteket. A nehéz súlyok alkalmazásának az a célja, hogy ezek segítségével a bőrt hajlékonyabbá, tehát könnyebben feldolgozhatóvá alakítsák. Ezek megtörténtével a prémvadász a gereznát kipeckeli és kiteszíti. Közben pedig szakadatlanul nyesegeti, tisztogatja a gerezna belső bőrfelületét. Ennek gondos keresztülvitele után a bőrrészeket bezsirozza, a szőrös részeket pedig nagy gondnal megtisztogatja minden rátapadó mocsoktól.

A szőrös felület kellő tisztogatása nagy körültekintést és szakértelmet igényel. Szőrtisztító anyagokként gipsz, forró homok és tiszta melegvíz szerepelnek leggyakrabban; a szűcsiparban pedig vegyszeti szerek is.

Az imént ismertetett gerezna-tisztogatás műveleteit kizárólag a húsevő vadak prémjénél alkalmazzák, míg a növényevőknél, a hámsejtek durvább, vastagabb alkatánál fogva, a gerezna belső részét konyhasós és timsós oldatú páccal kezelik. Az ilyen állatok természetűl durvább, érdes felületű bőrét glicerinnel való kenéssel és újtán teszik puhábbá, hajlékonyabbá, simább felületűvé.

A legtöbb állat prémjét rendszerint eredeti, természetes színeiben kedveli és alkalmazza a divat. Ma általában a sötétebb színárnyalatok a keresettebbek s így értékesebbek is. A szembeötlően egyenlőtlenül színezett prémet a festőipar mai fejlett technikája változtatja tetszésszerű színárnyalatúvá. Hogy az üregi nyulak és a házi nyúl prémje ma oly keresett árucikk, azt főként a festőipar tökéletesbedésének köszönhetjük, amely a különböző szőrhosszúságú nyulak gereznáját, megfelelő átfestés segítségével varázsolja tetszésszerű prémárúvá, amivel ugyan a hamisításoknak is tág tere nyílik.

A festőipar úgynevezett kiölési művelet útján

előbb puhábbá alakítja a szőrszálakat, hogy azok a szükséges festanyagot, a megkívánt úgynevezett tónusokat magukba szedhessék. Az előlést, kivált a sötét színeknél a mézvíz, a tónus megadást az ólomfény és a marókáli eszközlik. Az intenzív barna színezést pyrogallsavas vaséleg és ugyanolyan savas hatású rézéleg eredményezi; sötét feketés színezések eléréséhez előbbeni savak mellé berzsenyfat alkalmazzanak. Ha a belső bőrrészek is alávetethők a festésnek, úgy az egész gereznát teljes egészében bemártják a festőanyagba; viszont ha csupán a szőrmés részeket kell átfesteni, úgy erre a célra készült festőkefékkel és ecsetekkel dolgoznak.

Az így előkészített prémfeleségek azután a szűcs kezébe kerülnek. A szűcsnek feladata nem csupán a további tökéletesebb kikészítésre szorítkozik, hanem arra is, hogy a lövésektől, vagy egyéb úton sérült, esetleg hibás gereznát kijavítsa, az egésznek térfogatát pedig a lehetőségig terjessze, tágítsa; hiszen minél nagyobb egy-egy becses gerezna térfogata, annál nagyobb értéket is képvisel az.

Nagyobb sérülések szembeötlő nyílásait, réseit, kellő szakértelemmel igyekeznek a szűcs kifoltoztatni. E tekintetben bámulatraméltó, valósággal sebészi műtétnek minősíthető ügyes átültetéseket végez a gyakorlott szűcs egyes gereznaféléken. Amennyiben több darab egyféle gereznát kell összevarrogatni, rendszerint a hátgerincen végigvonuló szőrmerészeket metszik a gerinc irányában kétfelé s varrják egybe az összeillesztendő részeket. Legkivált a színárnyalatok kellő egyezésére kell itt nagy gondot fordítani.

A prémpiacon legkeresettebbeknek és így legértékesebbeknek is elismert prémekek jellegzetesebb tulajdonságairól kívánunk most még befejezőként röviden megemlékezni.

A prémpiac ízlése már régibb időktől fogva a cobolyprémet helyezi legelső helyre. E téren is a szibériai cobolyt illeti a fejedelmi jelző. Szibériai

Egyet-mást a medvéről.

(„A TERMÉSZET” eredeti tárcája.)

Írta: Zöldi Márton.

Valamennyi nagy ragadozó között kétségtelenül a medve, tudniillik a barnamedve, áll legközelebb hozzánk magyarokhoz. Budapestről tizenkét óra alatt a gyorsvonat olyan helyre visz, ahol a medvék, úgy lehet évezredek óta élnek, s ahol máig is elég nagy számmal vannak.

Annyi bizonyos, hogy noha a barna medve félelmetes vadállat és erő tekintetében talán az oroszlánnal vetekedik, ott a hol él, például Máramaros megyében vagy a hátszegi erdőkben, nem úgy emlegetik, mint valami komoly csapást.

A medvéről általában azt tartják, hogy soha sem támadja meg az embert, ha csak nem ingerli vagy meg nem sebzí. Ez talán igaz, de nem egészen bizonyos igazság. Mert a medve sem egyforma. Lehet száz medve, a melyik nem támadja meg az

embert és akadhat egy százegyedik, a melyik mégis megtámadja. Mint ahogy a kutyák között csak egy kis rész harapós.

Hallottam erről egy jóízű adomát:

Élt Máramaroszigeten egy susztermester, ki nagyon szeretett és néha tudott is okos dolgokat mondani. Ez a susztermester gyakran mondogatta:

— A medvétől nem kell félni, mert nem bántja az embert. Csak el kell szépen mellette menni s nem történik semmi baj.

Történt egyszer nagy tél idején, hogy egy vidéki kastélyból a susztermesterért küldtek, hogy vegyen mértéket több rendbéli vadászcsizmára.

A susztermester nem volt otthon s a felesége vette át az üzenetet. Mikor hazajött megmondta neki, hogy a kastélyba sürgősen hívták.

— Jaj! — mondotta a susztermester — oda én nem megyek egyedül.

— Mért nem méssz? — kérdezte a felesége.

— Mert hallottam, hogy azon a környéken sok medve jár.

A suszterné rászólt a férjére:

— De hiszen mindig azt mondtad, hogy a medvétől nem kell félni, mert nem bántja az embert.

A susztermester ravaszul mosolygott és úgy válaszolt:

— Hát én tudom, hogy a medve nem bántja az embert, de kérdés, hogy tudja-e a medve?

Még husz évvel ezelőtt Magyarországon sok medvét lehetett látni, amelyek valóságos kenyérkereső medvék voltak. Tud-

cobolyból évente mintegy 100—150.000 darab kerül még a prémpiacra. A prémkereskedelem vidékek szerint különbözteti meg egymástól a szibériai cobolyt: úgyszólván minden egyes vidék más-másféle cobolyprémet szolgáltat. Legkeresettebb az olyan cobolyprém, amelynek tömött, sűrű, kissé érdes szőrméje, ragyogó fekete, selyemfényű, itt-ott fehéren felcsillanó szőrszálvégekkel. Egy ilyen jellegű, tehát kifogástalan cobolyprém ára átlagban 1500 koronára tehető.

A szőrszálak színe, fénye, tömötsége és hosszúsága szerint váltakozik a prémpiacokon a cobolyprém ára. Legcsekélyebb értékűek a világos színárnyalatúak s azok, amelyeket mesterséges utakon kell színesíteni.

A cobolyprém rendkívül magas árai mellett nagyon is érthető, hogy azt mindenképp utánozni és hamisítani iparkodnak. E célból legfőként a fanyest, a kolinszki és a féhprém szolgáltatnak a kereskedelemnek igen háládatos anyagot. A tisztességes prémkereskedelem önként érthetően nem valódi coboly, hanem legfeljebb cobolyféh néven hozza az ilyen utánzatárút forgalomba.

Az amerikai coboly a szibériainál kevésbé keresett. Habár a szőrvégek csillamló fehér csücskét ennél is megtaláljuk, a világos barna természetes színezet legfeljebb az amerikai s az angol piacokon talál értékelést, míg egyéb piacokon a sötét színű szibériai cobolyprém uralja a maga elvitázhatatlanul előkelő helyzetét. Az amerikai cobolyprémek sorából is a legsötétebb színárnyalatú rendszerint a legértékesebb is. Az árértékelésnél a gerezna nagysága, térfogata irányadó a már részletezett szépség-követelményeken kívül.

A legutóbbi két év divatja mód felett felkapta a nyuszt és a nyest-prémet. A fanyest és a nyuszt értékelésénél is a sötét szín az irányadó; a valódi kövi nyesttől megkövetelik, hogy kékesszürke árnyalatú gerezrát mutasson.

A ritka és becses prémek sorában első helyen áll ma a tengeri vidra is, másnéven a kamcsatkai

hód, amely pedig se nem vidra, sem Kamcsatka félszigetén föl nem található. Ebből a ritka prémből évente legfeljebb 300 darab kerül prémpiacra, holott pár évtizeddel ezelőtt még 5—6 ezer darabbal szerepelt.

Egy körülbelül 2 m² nagyságú kifogástalan kamcsatkai hódprém átlagos ára ma 10.000 koronára tehető. A kamcsatka hódprém bársonysimaságú, fekete, egyenletesen szétoszló, fehér szőrmevégekkel. Minél világosabb árnyalatú ez a prém, annál alacsonyabb az ára. Férfi télikabátokon a legbecsesebb és ma is legdivatosabb prémként szerepel. Utánzatait a közönséges hód prémjéből készítik, amely egyébként maga is eléggé becses prémárút képvisel.

Fölötte értékes prémanyagot szolgáltat a rókák családjához tartozó fauna. A rókaprémekek sorában is legbecsesebb a fekete rokáé, amelyet Szibéria és Északamerika fekete rókaállománya szolgáltat. A szép sötétfeketén csillogó rókaprém darabjéért a prém piacon már 10.000 koronát is fizettek. Legtöbbet értékesítenek Oroszországban.

Az ezüst rókaprémmek csupán csillogása ezüstös, míg alapszíne fekete. Darabjéért 3—4 ezer koronát is megadnak. Legkeresettebb volt ez a prém még a tavaly is a francia prém piacokon.

A keresztessávú rókaprém alapszíne sárgás, a nyak- és a hastájon átvonuló fekete sávokkal. Oroszországban az előkelő nők nemzeti viseletükhöz bundabélésül használják legfőként.

A szürke rókaprémet eredeti afféle kendermagos színében nem is alkalmazzák, hanem inkább csak az ezüst rókaprém utánzataként, kellő átfestés után hozzák a prém piacra.

A vörösróka prémje honi rokáink révén eléggé közismert. Finomsága változatos; színbeli árnyalateltérések tesznek csak némi különbséget a vörösróka gereznaí prémbeclésénél. Szőrméjében legfinomabb az alaskai vörösróka prém. Rövid, durva szőrével

niüllik megtanították őket táncolni, szalutálni, pipát a szájukba fogni és az emberek ezért a látnivalóért szívesen adtak néhány fillért. Így aztán sok szegény oláh ember a Havasok tájékáról egész családjának kenyeret tudott szerezni a medvéjével.

Egy ilyen táncosmedve bele is jutott a világirodalomba. A nagyhirű német költő Heine Henrik, írt róla egy hatalmas erejű színes költeményt „Ata Troll” a neve ennek a költeménynek. Ata Troll tudniillik a neve a táncosmedvének, ki egyszer elszakítja láncait, kiszabadul és visszatér az ős erdők gyermekei közé.

Minthogy az Ata Trollal gazdája durván bánt, meggyűlöli az egész emberi nemet, arról ábrándozik, arról sző terveket, hogy szövetkezik valamennyi állattal és megdönti az emberek uralmát.

De amellett, — írja Heine, — hogy ilyen embergyűlölő, mégis tele van hűséggyal. Roppant büszke arra, hogy milyen ügyesen táncolt a vásárokon és hogy mennyire tetszett az embereknek.

Erre a legbüszkébb s így éneklé meg :

Minden diadalnál többet ér,
Ha az ellenség dicsér . . .

De valamennyi medvetörténetnél kétségtelenül a legkedvesebb és a legvonzóbb az a történet, mely arról szól, hogy a medve bőrére nem szabad előre inni.

Annyira kedves, hogy újra leírom, noha attól kell tartanom, hogy sokan ismerik.

Történt, hogy egy erdőmenti városban hire jár, hogy az erdőben egy hatalmas, szép medve mutatkozott.

A vendéglőben, ahová a medve hírért hozták, két erőteljes

ifjú vadász azonnal vállalkozott, hogy puskát kapnak a hátukra s neki indulnak a medvét elejteni.

A vendéglős nagyon biztatta az ifjakat :

- Csak löjjetek le a medvét, én megveszem tőletek a medve bőrét.
- Mennyit ad érte? — kérdezte az egyik ifjú.
- Szász koronát — válaszolta a vendéglős.

Ebben meg is egyeztek s az ifjak áldomásképpen bort hoztak és ittak. Mikor a bor árának megfizetésére került volna a sor, a két vadász ifjú csak ennyit mondott :

— Majd a medve bőréből fizetjük ki.

Másnap reggel elmentek az erdőbe a medvét felkeresni. Egész nap járták a bozótokat, küzdöttek a sűrűséggel míg végre úgy délután négy óra tájt nagyon közelről élénk csörtetés, ágreccsés hallatszott. . . .

És megjelent félelmetes ordítással a hatalmas medve. Az egyik ifjú, — mi türe-s-tagadás, gyáva fickó volt — azonnal elhajította a puskáját és nem törődve társának sorsával felmászott egy jegenyefa tetejére.

A másik — az se volt sokkal bátrabb — szintén elhajította a puskáját és hasra vetette magát.

Hallotta ugyanis valahol, hogy a medve nem bántja a holt embert . . . Ő tehát halottnak tetette magát és mozdulatlanul feküdt a földön.

A medve észrevette a földön elterült embert, odament hozzá és megszagolta a fejét jobbról-balról. Azután szépen tovább cammogott.

A befagyott állatkerti tó és környéke.

A két ijedt vadász, az egyik a fa tetején, a másik az erdei gyepen, egy óra hosszáig nem mert mozdulni. Mikor aztán az erdőszélen találkoztak és kissé bátorságosabban érezték magukat, az, aki fára menekült, így szólt a másikhoz.

— Te, én úgy láttam a fáról, hogy mikor a medve hozzád ment, valamit súgott a két füledbe.

— Eltaláltad — válaszolta a másik.

— És mit súgott?

— A jobb fülembé azt súgta, hogy bajban ne bízzak túlságosan barátaimban...

— És mit súgott a balfüledbe?

— Azt súgta, hogy nem okos dolog előre inni a medve bőrére...

legkisebb értéket képvisel az alkatában is apró olaszországi és ausztráliai vörösrókák prémje.

A vörösróka prém legkivált Oroszországban nyer a maga természetes színeiben feldolgozást, míg egyéb helyeken a prémkereskedelem rendszerint sötétbarna átfestésben használja leggyakrabban. Az ilyen prémek darabja legfeljebb 50—60 koronára tehető. A sötétebb árnyalatú átfestések szörmevégét ezüstössé festik s így ezüstróka prém utánzatként szerepel. Bárminő tökéletes legyen is az átfestés, az eredeti rókaprém ezüstös csillogását és jellegzetes sötét fényű árnyalatait visszaadni nem képes, úgy, hogy a laikus szem is könnyen megállapíthatja a hamisítást.

Hova-tovább élénkebb kereslet tárgyát képezi a fehérszőrű rókák gereznája. Ezeknek ára darabonként legfeljebb 40—60 korona közt váltakozik. Minél finomabb végű, tömöttebb és csillámlóbb fényű az ilyen gerezna, annál értékesebb árút képvisel. A kellően átfestett fehér rókaprémből készülnek a legsikerültebb kék-róka utánzatok.

Az igazi kékrókaprém hazája Grönland és Alaska. A valódi kékróka színe inkább palaszürkébe játszó kékes árnyalat némi vörhenyes vegyülettel.

A japán róka prémeze legközelebb áll az ezüstrókához, külsejében a skunkprémre emlékeztet némiben. A japán-rókát a prémkereskedelem itt-ott tengeri rókaprém néven is ösmeri és hozza forgalomba.

Az állatkerti szarvasház zúzmarás fáival.

A legáltalánosabban elterjedt prémekek sorában szerepel a görényé is. Oroszország és a Skandináv államok használnak fel belőle legtöbbet. Európa egyéb államaiban kevésbé, Németországban pedig legkevésbé kedvelik. A legértékesebb görényprém ára sem haladja meg a 8—10 koronát darabonként.

Jelentős szerephez jutott ma a prémpiacon a skunk, amelyből mintegy másfél millió darab kerül évente feldolgozás alá. Az eredeti skunkprém fehér sávokkal tarkított, ezeket a szücsipar előbb gondosan eltávolítja. Minél egyenletesebb, egyöntetűen sötét a skunkprém, annál értékesebb. Legkeresettebb színárnyalatok a kékesfekete és a barnásfekete. A skunk közkedveltsége érthetővé teszi a nagyarányú utánzatok, hamisítások elterjedését is. Legfőként az oposszum vagyis fiahordó s a wallaby szolgáltatnak e célra igen alkalmas prémananyagot. A valódi skunkprém jellegzetes fényét egyetlen utánzat sem képes visszaadni s így a hamisítások megállapítása nem oly nagy feladat. Keresettség tekintetében a vidraprémet a legelsőek közé kell sorolnunk. Sötétfényű igen szép fekete prémet szolgáltatnak Észak-Amerika vidrai. Főként prémgallér gyanánt alkalmazzák azokat. Nagyszámú vidraprémananyagot szolgáltat Közép-Európa s így hazánk vadászata is, csakhogy az európai vidraprémtömöttségének, színezetében és árnyalatának szépségében össze sem mérhető az oly értékes és keresett amerikai vidraprémmel. Az európai vidra-

prémet azzal igyekeznek értékesebbé változtatni, hogy a durvább szőrmét valóságos lekoppasztják; a fennmaradó gyapjas prémananyag színezete aztán rendszerint kékesfekete lesz. A vidraprémet is felhasználják utánzatul, rendszerint a sealprém hamisításául.

Férfi bundabélések és női prémgarnitúrák tetemes része készül a menyétfélék prémjéből. Minél sötétebb színárnyalatú a különböző menyétek prémje, annál értékesebb. Persze a jellegzetes hófehér hölgymenyéprémet a hermelint, nem sorolhatjuk az egyéb menyétek közé. A menyétprémekek ára darabonként 10—120 korona közt váltakozik. Amerika, Ázsia és Európa északi és mérsékelt égövi tájai szolgáltatják a legtöbb menyétprémet. Temérdek menyétprémet ad piacra Japán és China menyétállománya is. Ez utóbbiak prémjét rendszerint átfestik a divatkereslet kívánalmaihoz képest. Japán és China egymaga évente közel 1 millió darab menyétprémfélét szállít a prémpiacra. Menyétprémutánzatokra alkalmas anyagot ad a szibériai morga, amelyből évente több millió darabot szállítanak a prémpiacra.

A legkedveltebb és legbecsesebb prémárúk egyike volt huzamosabb időközön át a hódprem; ma már nem az; egyrészt a hóállomány is módfelett megcsappant, másrészt a divat is elfordult attól. A hódprem gyapjas alsó része sötét szürke, míg a felső részek inkább fakók, vörhenyesek. A felső érdes szálakkal forgalomba hozott hódprem nem oly értékes,

mint a finom gyapjas prémű kopasztott hódprem. A hódpremet kétféle változatban szokták nyírni. A férfikabátok gallérjaira a hosszabbra nyírottat alkalmazzák. Minél sötétebb árnyalatú a hódprem, annál értékeesebb.

A közönséges hódnál sokkalta keresettebb ma a délamerikai hóde, az úgynevezett nutriáé.

A nutriaprém körülbelül 20 év óta használják világszerte oly nagy mértékben, hogy az évi mintegy 2 millió darabnyi zsákmány a keresletet alig képes fedezni. A sötétbarna felső durvább szőrszálakat ezelőtt nem voltak képesek észrevétlenül eltávolítani, ma azonban elektromos úton távolítják el azokat, amivel az árút feltétlenül tetszetősebbé és értékeesebbé is teszik. A nutriaprém éppen nem sorolható a drágább szücsárúk közé, mert darabját 5—10 koronáért is megvásárolhatjuk.

Kedvelt prémet szolgáltat az amerikai prézsmapatkány is. Egyrészt természetes állapotában, másrészt kopasztottan, midőn is a sealprémhez hasonlítható barna színre festik át előbb. Az utánzat, amellyel legkivált a lipcsei és párisi ipar foglalkozik, a lehető legtökéletesebb.

Nagymennyiségű prémanyagot szolgáltat a mosómedve is, főként skunk és ezüstrókaprém utánzatokat, de szakszerű kopasztás és nyirogatással hódprem utánzatként is szerepelhet.

Mennyiségével tekintélyes árúkészletet képvisel a prémpiac számára a fém, vagyis a szibériai evelte. Mintegy 10 millió darab kerül évente a prémpiacra. A kellően kidolgozott hátrészeket cobolyprém utánzatul használják, míg a valódi fémprémot csupán a hastáj részei szolgáltatják, utóbbi főként bélésanyagként nyer felhasználást. Minél sötétebb színárnyalatú a fém, annál értékeesebb az. A német és az orosz szücsipar szokta a legtöbb fémprémot feldolgozni.

Különleges feldolgozást igényel a féhfark, amelyből stóladiszkek készülnek.

A sealskin vagy fókaprém, a Csöndes-oceán fókáinak szőrmés gereznája. Számuk módfelett megapadt, ami ugyancsak megdrágította ezt az amúgy sem jutányos prémet.

Maga a nyers sealskinprém korántsem tetszetős külsejű, ami a vízben tartzkodó emlősnél érthető is. A prémlisztogatás előzetes mivelete, ugyancsak hosszadalmas folyamaton megy előbb keresztül; a durva, sárgásszürke felső szőrszálak erjesztés közben kihullanak, míg a fényes, selyemfinomságú arany-sárga színezetű alsó prémszálak változatlanok maradnak. Rendszerint sötétebb barna színre való átfestéssel szokták a sealskint tetszetősebbé és színtartósabbá változtatni. Ez a festési módszer kizárólag az angol szücsipar és festőipar féltve őrzött titka volt, míg ma már a német, az amerikai és a francia szücs ipar is egyaránt eredményesen végzi a kívánt átfestési miveletet.

A sealskin prémek ára 150—300 korona közt váltakozik. A szelid állatvilág sorából földünk juhállománya szolgáltat felette értékes prémféléket. Miután a juhot általában mint háziállatot tenyésztjük, a prémet szolgáltató juhokról csupán azért kell itt megemlékeznünk, hogy így egyrészt a prémet szolgáltató állatok sorozata teljes legyen, másrészt pedig azért is, mivel a különböző juhféleségek közt legkivált Ázsiában és Afrikában nagyobb számban akad

olyan juh faj is, amelyet életmódjánál fogva alig sorolhatunk a háziállatok körébe.

China és a chinai anyaországtól elszakadt mongol tartományok szolgáltatják a göndörszörű, csodás finomságú tibeti juhprémot. A selyemhez hasonló finomságú tibeti bárányok prémje hófehér szörű. A finomabb minőségeket szolgáltató bárányokat legzsengőbb koruktól kezdve, gyapjú takarókba burkolják, hogy ezúton is óvják a szörme szépségét és finomságát.

Az eleink őshazájaként emlegetett Középpázsia, az ismert karakul juh őshazája. Ez a selyemszörű juh fajta szolgáltatja az Európában általában persianer vagyis perzsaprém néven, a francia prémpiacokon pedig asztrakán néven ismeretes fekete bárányprémot.

A karakuljuh bárányait már 3—10 napos korban leöldösik, prémezetük ugyanis ebben a korban szolgáltatja a legfinomabb minőséget. Egyes vidéken az anyajuhot közvetlenül ellés előtt levágják, hogy így minél finomabb gyapjúminőséget szolgáltató bárányokhoz jussanak ez úton. Az értékeesebb karakul-bárányprém csillogó fekete színe nem természetes, azt festés útján, mesterségesen színezik feketére, esetleg kívánt egyéb színárnyalatúvá. E tekintetben legtökéletesebbeket állít elő a lipcsei szücs- és festőipar. Az Oroszországban oly keresett és értékes fekete persianer a lipcsei ipar kezéből kerül vissza eredeti helyeire, ázsiai és európai Oroszország prémpiacaira.

Középpázsianak vadon leelő legkisebb alkatú juh fajtájának bárányai szolgáltatják a hazánkban is eléggé ismert asztrakán prémet. Mint minden egyéb értékeesebb prémárút, úgy ezt is hamisítják, még pedig egy chinai kecskefaj bőrével, az úgynevezett kidskinével. Még a leggyakorlottabb szakértő szeme sem képes a kifogástalan kidskint az asztrakántól megkülönböztetni.

A persianer bárányprém darabonként 30—60 korona, a kidskin, vagyis a kid kecskének gidájának a prémje 1—3 korona, a valódi asztrakán pedig 10—20 korona közt váltakozik.

Krímfélszigetről kerül hozzánk a szürkésszínű, darabonként 20—30 korona értékű krim-bárányprém. Ennek értékelésénél a gyapjú finomságán kívül a göndörség is irányadó.

A fiahordó-erszényes állatok prémjének tulajdonképeni hazája Ausztrália, amely évente temérdek millió darab oposszum és wallaby-prémmel árasztja el a nevesebb prémpiacokat.

Az oposszumprém kékesszürke színű, rendkívül finom, puhaszörű. Ez utóbbi eredeti színével kerül forgalomba, míg a wallabyt a prémdivat kívánalmaihoz képest rendszerint átfestik.

Rengeteg mennyiségű prémkészleteket szolgáltatnak az üregi nyulak s a hova-tovább változatosabb fajtákban tenyésztett házinyulak sorából az úgynevezett prémnyulak. Legtöbbet dolgoz fel ezekből Franciaország és Belgium szücsipara, még pedig utóbbi mintegy 20 millió, előbbi mintegy 10 millió darabot. A francia prémnyulak értéke a belga nyulak prémjének mintegy háromszorosát képviseli. A prémnyulak szolgáltatják a legtöbb utánzatot. Az oly keresett chinchilla utánzatai is ebből készülnek. A divatosabb prémárúk sorában ugyancsak nagy tömegekben kerül piacra a chinchilla, amelynek hazája Délamerika partvidékének kopár, sivatag jellegű tájai sorából

Bolivia, Peru és Chile államok. Minősége szerint a chinchillának több fajtája kerül a prémárúpiacra. Legértékesebb a finom, tömött szőrméjű, valódi chinchilla. Az úgynevezett „bastard”, vagyis korcs-chinchilla az előbbinél alkatában sokkalta kisebb s így kevésbé értékes. Alkatára a valódi chinchillával egyező a bolivianos-chinchilla, másként csinchiLLona, viszont szőrméjének tömörsége és finomsága meg nem közelíti a valódi chinchillaét. A valódi, dél-amerikai chinchillák, bármely tájék fajtáihoz is tartozzanak, kékes palaszürke színű, némileg sárgás árnyalatba játszó prémet szolgáltatnak. A valódi chinchillaprém darabjéért 60—100 koronát fizetnek; a chinchillonakért és a korcsokért 20—40 koronát, a prémnyulakból készülő chinchilla-utánzatokért pedig alig néhány koronát.

Hölgymenyét, vagyis hermelinprémagyag tekintetében még ma is Szibériát kell első helyen említenünk. A hófehér értékesebb, mint a sárgás árnyalatú. 1—2 évtizeddel ezelőtt a hermelinprém ára aránylag alacsony volt, mai árai darabonként 10—20 korona közt váltakoznak.

Az előzőkben elősorolt árak, a prémpiac engros árai; kicsinyben való vásárlásoknál hasonlíthatatlanul magasabb árakat kell fizetnünk. Azért a divat szeszélyeihez képest a prémárúk is idényenként óriási, néha 50%-nyi áringadozásoknak vannak alávetve.

A nyers prémárúk központja Lipcse városa, amely évente átlag 500 millió korona értékű prémet hoz forgalomba. Kikészített prémárúk tekintetében Berlin, Bécs, London, Páris, New-york stb. piaca fölülmulja azért a lipcseit. Az idei télidényben, az öt világrészre kiterjedő háborúk miatt New-york prémpiacá lett központtá.

A tavalyi, de a folyó téli idényszak prémdivatját is a legértékesebb prémárúfélék szolgáltatják. A férfi prémkabátok is a legbecsesebb árúból sőt a divat szerint kétféle prémből is készülnek és pedig külön gallér- és külön bélésprémből. A divat a következő prémféleségeket együtt alkalmazza párosítva: sealskin és hermelin, chinchilla és sealskin, astrakán és sealskin, skunks és perzsaprém, úgynevezett persiáner; a hármas kombinációk sorából pedig az előbb említettekhez sorakozik a marmótaprém. Tavalyról igen divatos maradt a feketelaskaróka, valódi és utánzott formában sőt a nődivat terén, még a skunkot is kiszorította. Az olcsóbb szőrmefélék sorából népszerű maradt ez idénire is a mosómedve és a tengeriróka részben a pézsmasealskin is. A háborús viszonyok által indokolt takarékoság úgy egyben a prémvadászat és áru szállításának szünetelése ezidénre módfelett megbénította a prémpiacokat, ezek sorában is éppen a legértékesebb árúk forgalmát lebonyolító piacokat.

A terráriumokról.

Írta: Dr. Bolkay István.

(5 eredeti rajzzal.)

Egy vaskos kötet fekszik előttem, amelynek ez az egyetlen szó a címe a „A terrarium”.¹⁾ Sokak előtt talán teljesen ismeretlen szó, amely pedig rendkívül sok szépet és tanulságosat rejt magában.

A szó a maga rövidségében nem fordítható le magyarra. Talán röviden úgy fejezhetnők ki az értelmét: „egy darab természet odahaza”. Mert valóban az az, amit néhány üveglap és drótháló határol.

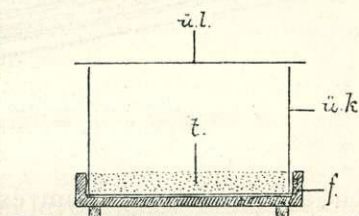
Az ember minden időben örömet lelte abban, ha maga körül látott néhány állatot. Egyáltalán nem említve a hasznossági szempontból tartott háziállatokat, ezek mellett más állatfajokkal is szívesen megosztotta hajlékát. Bizonyos műveltségi fok, kevés poézis és esztetikai érzék vezette az embereket emez állatfajok megválasztásában s ha ezeket az indító-okokat vesszük figyelembe, úgy hamar rájövünk, hogy milyen állatosztályra esett elsősorban az ember választása. A madarak voltak minden-

esetre a legalkalmasabb lények arra a célra, hogy odahaza szűk helyre bezárva tarthassa azokat. A madarak mellett szólott természetesen a legtöbb esetben pompás tollazatuk, amelynek pusztá látása is gyönyörködtető, nem szólva olyiknak remek nótázásáról s általában a madarakat nagyon jellemző temperamentum mozgásról. Ámde a madarat odahaza szűk helyen nem igen lehet természetes környezetben tartani s a kalitka bármi díszes legyen is, nem nevezhető „egy darab természet”-nek.

Más állatok után kellett tehát nézni, amelyeket kicsiny helyen, természetes környezetben tarthatott az ember. Ilyeneknek bizonyultak a kétélűek és hullók.

De mennyi időnek kellett a végtelenség nagy óráján leperegni, amíg az ember a műveltség és megértés olyan fokára emelkedett, hogy a hullókben és kétélűekben is felfedezte a szépet és szembetreméltőt. Mert csak természetes, hogy könnyebb egy kanári madarat szeretni, mint mondjuk egy varasbékát,

Nem kutatva az időt, amelyben az ember rájött arra a gondolatra, hogy lakásába mint szórakoztató és tanulságos lényeket a kétélűeket és hullókat is bevitte, ez alkalommal már csupán örömmel

Egy egyszerű terrárium hosszmetéze.
ü. k. = üveglap, f. = fatalp. t. = talaj,
ü. l. = fedő üveglap.

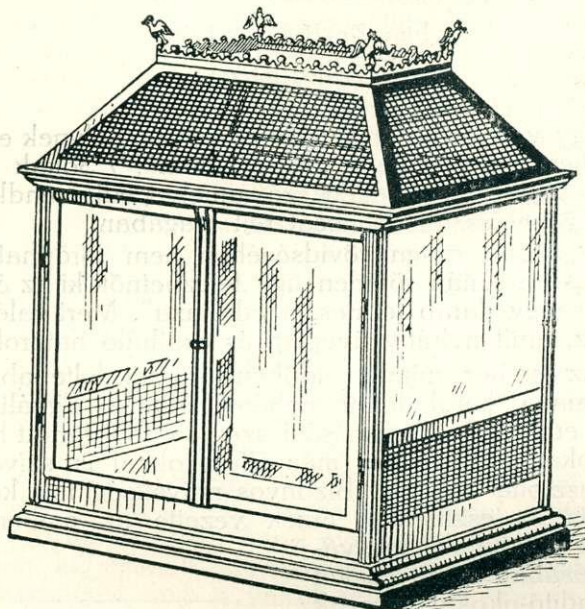

¹⁾ P. Kreff, Das Terrarium, Fritz Pfennigstorff, Berlin 1907.

állapíthatjuk meg, hogy az említettem lények nem az undor és borzadály tárgyai többé, hanem a lelkes természetbarátok ezrei gondolják, ápolják és figyelik meg azokat. Hogy a különböző fokú tanításnál mint szemléltető eszköznek milyen fontos szerepe van a terrariumoknak és aquariumoknak, azt fölösleges külön hangoztatni.

Nekem alkalmam van megfigyelni, hogy az állami Paedagogium hallgatósága milyen érdeklődéssel szem-

Egy mérsékeltszáraz terrárium mintája.
(Scholze & Poetzschl árjegyzékéből.)

léli az intézet terrarium és aquarium gyűjteményét, amelyekben úgy hazánk, mint a forróégöv hal, két-éltű és hüllő világának legfontosabb és legérdekesebb képviselőit láthatják. Ez a nagy és szép gyűjtemény a legkülönbözőbb nagyságú, kivitelű és berendezésű 11 terrariumból és 25 aquariumból áll.

Egyelőre a nagyobbik múzeum-teremben vannak elhelyezve olyan szerencsés helyeken, hogy a nap-sugár, ezeknek a lényeknek éltető eleme egész napon át különböző oldalról éri őket. Ez az elhelyezés csupán ideiglenes, mivel tervbe van véve az intézet botanikus kertjében egy vasvázból és üvegből álló terrarium-épület emelése.

Jelen soraim célja, hogy az érdeklődő olvasót a terrariumok különböző fajaival, azok berendezésével és üzemeltetésével megismertessem. Főkövetés az lesz, hogy mindenütt a hozzáférhető, kivihető és megszerezhető ajánljam, hogy bárki kevés költséggel akár egy kis darab trópusi varázsolhasson a szobájába.

A terrariumok őse vagy mondjuk embriója az a befőttes üveg volt, amelyben néhány újjnyi vízben álló kis létrán leveli békát tartogattak. Ettől a primitív fogságtól egy gyönyörűen berendezett, fűtött tropikus terrariumig hosszú fejlődési sorozat vezet.

A terrariumokat régebben aszerint osztották fel, hogy milyen hőmérséklet és nedvességi fok uralkodott azokban. Ez a v. Fischertől eredő ú. n. termometrikus felosztás azonban idejét múlt, mivel a terrariumokat sokkal észszerűbb klimatikus szem-

pontból felosztani, hisz' a klíma az, amely párosulva a talajviszonyokkal rányomja bélyegét a fajra. Krefft az ő idézett művében a terrariumokat először is két nagy csoportra osztja fel, ú. m. évszaki vagy nyári és állandó üzemből levők. Az évszaki alatt olyat ért, amelynek üzemében a hideg időszak alatt hosszabb szünet áll be, vagyis amelyben az állatok téli álmat alusznak. Az állandó üzemből lévőkben olyan állatokat tartunk, amelyek nem alusznak téli álmat.

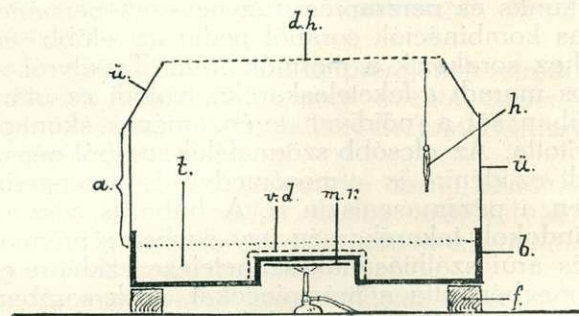
Az évszaki terrariumokat Krefft tovább még szabadban elhelyezett mérsékelt meleg és meleg terrariumokra osztja. A tartós üzemből lévők között megkülönböztet mérsékelt meleget és kifejezetten tropikus terrariumot.

A terrariumokat már eleve aszerint rendezzük be, hogy milyen állatokkal óhajtjuk azokat benépesíteni. Eszerint módosul az egész berendezés, a talaj minősége, növényzet, vízmedence rejtekhely stb.

Hogy példát is említsek egy békát vagy götfejét sohasem tarthatunk száraz homokos talajon száraz levegőben, viszont egy a Szahara-sivatagból származó gyík nem igen érzi jól magát a mi fekete termőföldünkön, nedves atmoszférában. Ezért a legcélszerűbb, ha a terrariumot olyképen rendezzük be, hogy mintának mindig valamely adott vidéket veszünk az ott uralkodó klimatikus viszonyokkal egyetemben. Például egy tropikus (nedves-meleg) terrariumnál alapul vesszük a ceyloni vagy Brazília őserdő vegetációját és klimatikus viszonyait, vagy egy a sivatagi faunát visszatükröző terrariumnál a Szahara-sivatagot és így tovább.

Hogy állataink kifogástalan egészségnek örvendjenek, jól egyenek, esetleg szaporodjanak is a fogságban, szükséges, hogy az eredeti hazájának megfelelő viszonyokat teremtsünk a rendelkezésünkre álló szűk területen.

Három terrariumféleséget különböztethetünk meg, ú. m. tisztán üvegből valót, ilyen célra alkalmasak az ú. n. accumulator-üvegek, azaz négyszögletes üvegcádák, azután a favázás és végre a vasvázás

Égy száraz-meleg terrárium szerkezete.

b. = cinezett vasbádóg, v. d. = védő drótháló, m. r. = meleg-elosztó rézlemez, t. = talaj, h. = hőmérő, f. = fatalp, a. = ajtó, ü. = üveg, d. h. = drótháló.

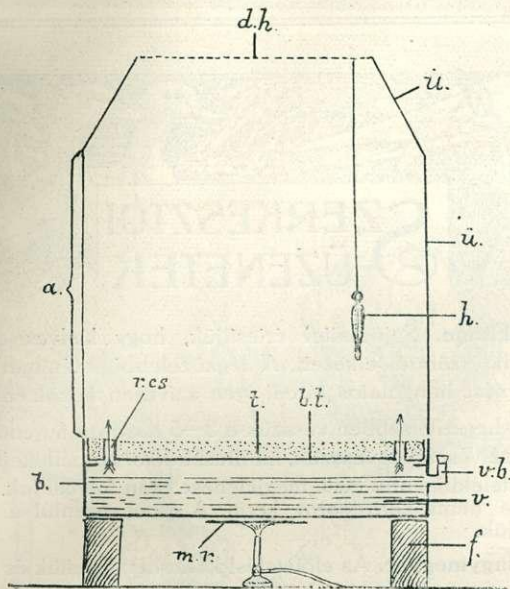
terrariumok. Legajánlatosabb vasvázás terrariumot készíttetni különösen akkor, ha fűteni is akarjuk.

Anélkül, hogy magát az üres terrariumot bőven leírnám, amely leírást a mellékelt vázlatos rajzok (1—5-ig) úgyis nélkülözhetővé tesznek, rátérek tulajdonképeni tárgyamra a terrariumok berendezésére és üzemeltetésére.

Minden terráriumnak alapberendezése akár közönséges hőmérsékletű és száraz, akár fűtött és nedves, a következő: 2—4 ujjnyi tiszta termőföld szükség szerint durva homokkal keverve lazán belészórva a terrárium fenekére, egy kisebb vagy nagyobb víztartó medence, különféle növények, célszerűen összeválogatva a hőmérsékletre és a levegő pára-

Ficusok, apró pálmák, a kancsóka (Nepenthes), Orchidea-k stb. stb. A száraz-fűtetlen és a száraz fűtött terráriumokban ritkán öntözzünk, míg a nedvesebben naponta kétszer, háromszor is. A fődolog az, hogy fölösleges víz ne legyen a talajban, mert az az állatoknak ártalmas, ezért igen célszerű a fölösleges víz lefolyásáról gondoskodni és a terrárium fenekére durva kavicsot, cserépdarabkákat stb. tenni. Erre a kavicsrétegre jöjjön azután a humus.

Egy tropikus terrárium berendezése.

b. = cinezett vasbádóg, r. cs. = rézcsövecske, t. = talaj, b. t. = a terrárium fenekét képező bádóg tálca, h. = hőmérő, v. b. = vízbeöntésre szolgáló cső, v. = fűtő víz, ü. = üveg, d. h. = drótháló, a. = ajtó, m. r. = melegelosztó rézlap, f. = fatalp. A nyilak jelzik a gőz bejutását a terrárium belsejébe.

tartalmára való tekintettel. Nagyobb terráriumokba a többi növények mellett egy talapzatra erősített többszörösen elágazó száraz ágat is tehetünk a fákon élő kúszó állatok számára. Befejezésül 4—5 nagyobb kődarab, amelyet úgy halmozunk fel, hogy az állatok benne búvóhelyet találhassanak. Futónövényeket a cseréppel együtt dróttal függeszthetünk a terrárium belsejébe. Az ilyenfajta alapberendezéssel ellátott terráriumokat azután egyszerűsítés kedvéért 4 főcsoportra oszthatjuk u. m. száraz-mérsékelt (fűtetlen), nedvesmérsékelt, száraz-meleg (fűtött) és nedves melegre.

A száraz-mérsékelt (1. és 2. rajz) terráriumban mindama növények helyét foglalhatnak, amelyek nálunk a kertekben tenyésznek. Hogy névszerint is felemlítsek néhányat ilyenek a Sempervivum tectorum, a különböző Sedum fajok, aloék, agavék, Euphorbia fajok, geraniumok és tamariskusok.

A nedves-mérsékelt vagy erdei terráriumban bőséges alkalmazást találhatnak a különböző páfrány fajok, tradescantiák, Ancuba japonica, Oplioogon japonicum, Isolepis gracilis és Pelargonium fajok.

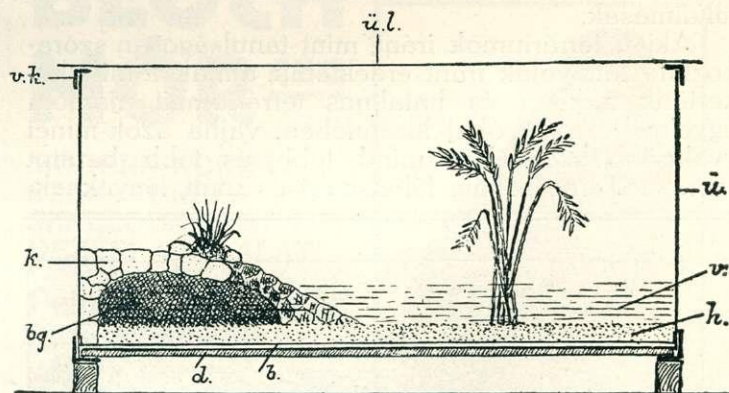
A száraz-meleg vagy sivatagi terráriumot (3. rajz) főképen és elsősorban különböző kaktusz fajokkal és egyéb succulens növényekkel, továbbá Bromelia, Billbergia és Cordyline félekkel ékesíthetjük.

Legdúsabb lesz a vegetáció a nedves-meleg, azaz a tulajdonképeni (öserdei) tropikus terráriumban (4. rajz). Itt nyerhetnek alkalmazást a Fittoniak, Sansevierak, Tradescantiak, Selaginellak, Oplismenusok,

A növényeket a száraz-fűtetlen terráriumban be is ültethetjük a földbe, legjobb azonban ha a növényeket cserepestől együtt rakjuk be. Krefft kettős cserepeket ajánl, az egyik cserepet ez esetben végérvényesen elhelyezzük a földben s ebbe tesszük a második cserepet a növényvel. Ezáltal elérjük azt, hogy ha a növényeket kiakarjuk cserélni, nem kell amiatt az egész talajt felbolygatnunk. Igen fontos még a terrárium szellőztetése. Az egyszerű medence-terráriumot (amilyen a már említett accumulator üveg terrárium) úgy szellőztetjük, hogy a medence tetejét befedő üveglapot vagy feltámasztjuk, vagy egyszerűen kissé félretoljuk.

Fűtött, vagy fűtetlen fedett terráriumnál a terrárium tetejét dróthálóból csináltatjuk, ezáltal biztosítva a szellőzést, noha a tropikus terrariumnál ajánlatos a dróthálót üveglappal befödni, nehogy a vízpára hamarosan elillanjon. Ezekután néhány szóval a fűtésről óhajtának megemlékezni. Miután száraz-fűtött és nedves-fűtött terrariumot különböztetünk meg, tehát a fűtőtest is aszerint módosulhat. Száraz-meleg fűtésre való berendezkedést magyaráz a 3. rajz, míg a 4. rajzon a nedves-meleg fűtésről alkotunk magunknak fogalmat.

A nedves-meleg terráriumban legajánlatosabb a vízfűtés, mivel a fűtés közben keletkező vízgőzök a terrarium fenekének négy sarkában elhelyezett rézcsövecsken át a terrarium belsejébe jutnak és ily módon növelik a terrarium levegőjének páratartalmát. Ezekre a rézcsövecskékre finom rézdróthálót kell

Egy aquaterrárium hosszmetezete.

d. = deszkafenék, b. = bádogfenék, h. = homok, v. = víz, ü. = üveg, v. k. = a vaskeret keresztmetezete, k. = kővekből cementtel összeépített part, bg. = barlang a köpárt belsejében, nyílásával a víz felé, ü. l. = fedő üveglap.

forrasztatunk, hogy a föld beszóródását a fűtővízbe megakadályozzuk.

Minden fűtött terráriumnak fontos kelléke egy üvegcsőbe forrasztott Celsius fokokra beosztott hőmérő, amelyet a terrárium egyik sarkába befűggesztünk olyan módon, hogy a terrárium közepetáján lógjon. A száraz-meleg terráriumban a hőmérséklet

nappal és árnyékban 25°—35° C. között ingadozhat 33° C. napi átlaggal, míg éjjel leszállhat annak a helyiségnek a minimális hőmérsékletére, amelyben terrariumot tartjuk, vagyis más szóval a fűtést ezekben a tartókban éjjelre beszüntethetjük.

Nem így a tropikus terráriumban. Itt a nappali hőmérséklet (árnyékban) 28°—30° C. között ingadozhat napi 28° C. átlaggal, amely azonban éjjel nem szállhat 18° C. alá. Hogy ezt elérhessük, éjjelre a fűtést mérsékelnünk kell.

Terrariumainkat általában legkívánatosabb a délnak nyíló ablakokhoz állítani. Leginkább szorul napfényre a száraz-fűtött (sivatagi) terrarium, illetőleg annak lakói. Hasonlóképpen napos helyre kell a tropikus terrariumnak is. Kevésbé napos helyre állíthatjuk a száraz-fűtetlen tartót, míg a nedves-fűtetlent egyenesen észak felé nyíló ablakoknál is elhelyezhetjük.

Ezek után még két terrarium-féleségről kell megemlékezni, ú. m. az aqua-terrariumról és terrarium-aquariumról. Az előbbinek a kritériuma az, hogy a terrarium fenekén egyenlő nagyságú talajfelület egyenlő nagyságú vízfelülettel osztozik.

Ilyen par excellence aqua-terrarium vázlatos rajzát mellékelve közlöm, amelyben mi az állami Paedagogiumban krokodilt és alligátort tartunk együtt.

A terra-aquariumban a vízfelület sokkal nagyobb s a talaj vagy mint sziget emelkedik ki a víztükörfőből, vagy a terrarium egyik szélén avagy sarkában emelkedik ki sekély part képében. Ezt az utóbbi típust olyan állatok tartására használhatjuk, amelyek életük nagyobb részét töltik vízben s csak esetleg mennek szárazra (pl. vízibékák, göté, egyes teknősök stb.).

Mind a két fajta lehet azután fűtött, vagy fűtetlen. Aszerint, hogy trópusi, vagy mérsékelt övi állatokat óhajtunk-e azokban ápolni.

Röviden ennyi az, amit a terrariumokról nagy általánosságban írni óhajtottam. Megjegyezve azt, hogy jelen ismertetésem főleg olyan terrariumokról szól, amelyek részint iskolai, részint magáncélra alkalmasak.

Aki a terrariumok iránt, mint tanulságosan szórakoztató látnivalók iránt érdeklődik, annak a mi állatkertünk modern és hatalmas terrariumait ajánlom figyelmébe azon óhaj kíséretében, vajha azok minél gyakoribb szemlélete mind több és több barátot szerezne, eme sokáig félreismert és utált lényeknek.

Vegyesek

Adományok a harctérről visszakerült lovak számára. Az Országos Állatvédő Egyesület felszólítást intézett a nagyközönséghez, hogy a háborúban sanyargatott és megsebesült katonai lovak szenvedéseinek enyhítésére pénzadományokat, takarókat, kötözőszerkeket, erősítő- és tápláló-anyagokat stb. adományozzanak. A jószívű közönség nem feledkezett meg az állatokról sem, mert elég szépen érkeznek be az adományok az Állatvédő Egyesülethez (IX., Ernő-u. 11—13.). Lapunk olvasói sem fognak megfélekedni a szegény sebesült négy lábú harcosokról.

A bécsi állatvédő egyesület a katonalovakért. A bécsi állatvédő egyesület a sebesült lovak ellátásának javára 5000 koronát adományozott.

Érdekes újszülött az állatkertben. A napokban egy fekete bivaly első elletésre egy fehér bivalyborjúnak adott életet. Az újszülött apja szintén fekete bivaly volt. A nagyszülők közül az anyaállat fehér, az apaállat fekete bivaly. Ezek szerint a fiatal csemete nagyanyjára ütött.

G. V. Fiume. Sajnálattal értesítjük, hogy kedves cikke a február 15-iki számról elkésett. A legközelebbi számban közölhetjük. Tavaszi hangulatos tárcát igen szívesen közölnénk.

Gy. K. Legszívesebben vesszük a 3—5 hasábra terjedő cikkeket és még szívesebben vesszük, ha illusztrációt is mellékelhetünk. Az írói tiszteletdíjakat a cikk megjelenése után folyósítjuk. A kérdéses cikke nemsokára sorra kerül. A lapot ezentúl a rendes címre küldjük.

B. N. Nagymegyer. Az előfizetést köszönettel vettük és a lapot ezentúl Nagymegyerre küldjük. Sok szerencsét a táborozáshoz.

L. Kálmán. Ebe valószínűleg acarus rühösségben szenved. Jól tenné, ha szakértővel vizsgáltatná meg a beteget, mert a rühösségnek különböző alakja van s így csak az esetekhez mértelen elrendelt és indokolt orvoslás után várható csak gyógyulás.

Ilonka. Kis kedvencét, az egyik oroszláncölyköt megvették. Most bécsi lakos és jól érzi magát.

Apró hirdetéseket elfogad a kiadóhivatal. Állatkert.

Uhu. Fejlett uhuk kaphatók az állatkertben. Darabja 50—60 korona.

Törpe papagály. Az állatkertben tenyésztett törpe papagályok párja 8 korona.

Kuvasz, vizsla, orosz- és angol-agár kölykök olcsón kaphatók az állatkertben.

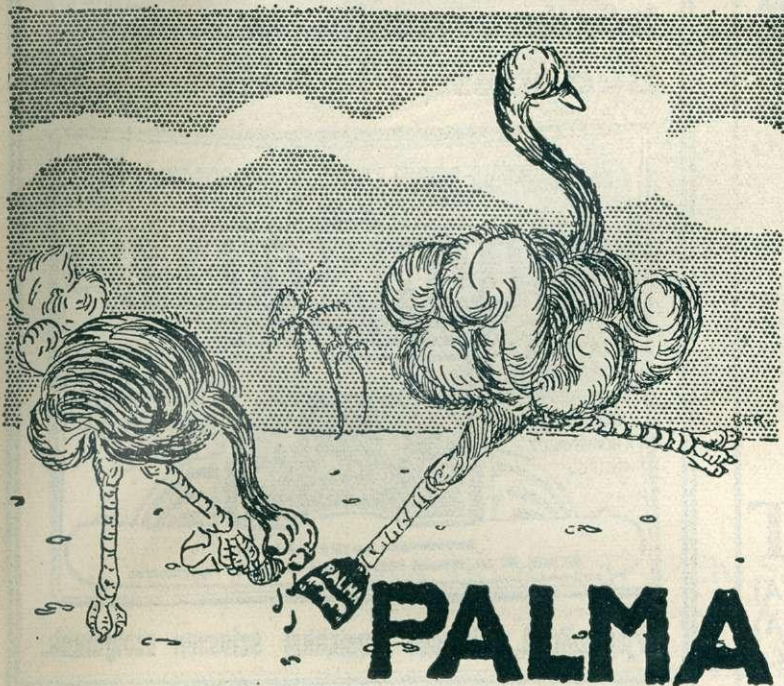
Hörcsög, ürge. Az állatkert igazgatósága köszönettel venné, ha hörcsögöt, ürgét vagy más vadon élő rágcsálót, esetleg mérsékelt díjazás ellenében küldene élő állapotban.

Állatbőröket és az ethnografiai tárgyakat tekintsük meg az elefántházi gyűjtemény szobában.

□□□□ A kiadásért felelős: RAITSITS EMIL. □□□□

HIRDETÉSEK

PALMA

AZ ÁLLATKERT ÖSSZESVILLAMOS BE-
RENDEZÉSÉT ÉS A DÍSZVILÁGÍTÁST

HOLITSCHER ZSIGMOND ÉS TÁRSA ELEKTRO- TECHNIKAI VÁLLALAT

Budapest, V., Kálmán-u. 16. sz.,
telefon: 48-37, 145-81, 37-20
készítette

Elvállal mindennemű erős és gyengeáramú villa-
mos berendezés tervezését és kivitelét, minden
a szakmába vágó anyag szállítását. Külön osztály
pneumatikus csőposták berendezésére. Költség-
vetés és mérnökünk látogatása kívánatra díjtalan.

ANTAL ^{ÉS} HOSZÚ

BUDAPEST, VII. KER.,
RÁKÓCZI-ÚT

18

A FŐVÁROS
LEGSZEBB DIVATÁRÚHÁZA MEGNYÍLT

BLOCH MÓR ^{CÉG}

MODERN KÓRHÁZ-,
SZANATÓRIUM- ÉS
SZÁLLODA-BEREN-
DEZÉSI VÁLLALAT

Pehelypaplanok és
paplankülönleges-
ségek és ster. hyg.
ágytoll-gyára

Mintaraktár és közp. iroda:
VII., Rombach-utca 4. I. em.
Telefon 71-25

Gyár: V., Kárpát-utca 7/b.
Telefon 152-44

Ágytollosztály és ágytoll-
sterilizátorok: VII., Károly-
körút 7. sz. Telefon 71-25

A „MARABÚHOZ“

Alapított: 1842.
Szerb kir. udvari szállító
Sürgőnycím: MÓRBLO

AMERIKAI CIPŐ

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST

IV., KIGYÓ-TÉR 1. SZ. (KIRÁLYI BÉRPALOTA)
V., DOROTTYA-U. 5-7. (HITELBANKPALOTA)
VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 42. SZÁM

MARGULIES M. ÉS TÁRSA

Első magyar gép-
bőr és gépszijgyár

Telefon
28-07

Budapest, VI., Eötvös-u. 39

A MAGYAR IPAR LEGUJABB VIVMÁNYA

LUKRECIA

SZABADALMAZVA ÉS VÉDJEGETTVE

SZÉP FEKETE
SZINRE FESZI.
PUHTJA ÉS VIZHAT-
LANNÁ IMPREGNÁLJA
A BŐRANYAGOT.

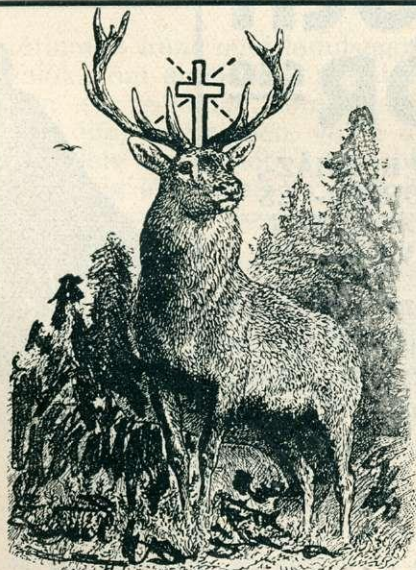

LŐSZERSZÁM
ÉS KOCSITÓ
IMPREGNÁLÓ
NEM MOSÓDIK
LE!

Származtatott anyagokból áll
Az orosz. az. kir. chemical Intézetnél 769/1907 sz. a vegyelemezve.

Árjegyzékkel, elismerő levelekkel szívesen szolgálunk.

HUBERTUS-FLUID A LEGJOBB IZOMERŐSÍTŐ

I. sz. (embereknek) kis üveg 1 K, nagy üveg 2 K
II. sz. (állatoknak) 2-50 K. Frissítő hatása felülmúlhatat-
lan, vadászoknak, turistáknak, sportolóknak nélkülözhetetlen

Főraktár: „GLÓRIA“ DROGERIA
BUDAPEST, VI. KER. KIRÁLY-UTCA 50. SZÁM

HALÁSZMESTER ÉS HALNAGYKERESKEDŐ

A BALATONI HALÁSZATI RÉSZV.-TÁRS.
KIZÁRÓLAGOS KÉPVISELŐJE

ALAPÍTVÁ:
1820

Telefon: Központi vásárcsarnok József 48-94
lakás " " " " " " 35-39
fióküzlet V., József-tér 13. " 138-19
Sürgőny cím: Zimmer halászmester Budapest
Levelek: Zimmer Ferenc cs. és kir. udvari
szállító Budapest, Központi vásárcsarnok